

ADVIES

**Voorontwerp van kaderordonnantie betreffende de Brusselse
ontwikkelingssamenwerking**

27 maart 2017

Aanvrager	Staatssecretaris Bianca Debaets
Aanvraag ontvangen op	9 maart 2017
Aanvraag behandeld door	Commissie Economie - Werkgelegenheid - Fiscaliteit - Financiën
Aanvraag behandeld op	15 maart 2017
Advies uitgebracht door de Raad van Bestuur op	27 maart 2017 (onder voorbehoud van bekrachtiging door de plenaire zitting op 20 april 2017)
Advies te bekrachtigen door de Plenaire zitting op	20 april 2017

Context

De ontwikkelingssamenwerking is een gedeelde bevoegdheid van het federale niveau, de gewesten en gemeenschappen en de gemeenten.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden al tal van initiatieven inzake ontwikkelingsamenwerking genomen door het Gewest, de negentien gemeenten en de civiele maatschappij.

Tot op heden beschikte het Brussels Hoofdstedelijk Gewest echter niet over een reglementaire tekst om zijn beleid inzake ontwikkelingssamenwerking te sturen.

Dit voorontwerp van ordonnantie strekt ertoe, een kader aan te reiken met een geheel van gemeenschappelijke doelstellingen, waarden en normen, instrumenten en evaluatiemechanismen die toelaten om een coherent gewestelijk beleid te voeren en om aldus aan de Brusselse ontwikkelingssamenwerking een echte identiteit te geven.

De Brusselse ontwikkelingssamenwerking gaat voor een inclusieve en duurzame ontwikkeling, evenals voor de eerbied voor de mensenrechten, teneinde enerzijds de leefomstandigheden van de bevolking in ontwikkelingslanden te verbeteren, en om anderzijds bij te dragen tot een billijke en solidaire consolidering van de internationale gemeenschap. Dit beleid zal bovendien bijdragen tot de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties en zich inzetten voor de verbintenis van de « Officiële Ontwikkelingshulp » om tenminste 0,7% van het bruto nationaal inkomen aan de officiële ontwikkelingssamenwerking te besteden.

Aangezien het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een sterke actor wenst te zijn ondanks de beperkte middelen waarover het beschikt, zal een intelligente samenwerking, gekoppeld aan de groepering van de middelen van de verschillende betrokken beleidsniveaus, des te essentiëler zijn.

Het voorontwerp van kaderordonnantie voorziet partnerships met verschillende niveaus van actoren. Zo maakt het een onderscheid tussen de gouvernementele hulp - die bestaat uit een rechtstreekse steun van overheden aan overheden - en de steun aan niet-gouvernementele organisaties die een complementaire rol aan deze van de overheid vervullen. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wenst tevens een « 4de pijler » te ondersteunen. Deze pijler bestaat uit de vakbonden, scholen en lokale burgerinitiatieven. Het Gewest wenst bovendien initiatieven van de privésector (van de ondernemingen) op dit vlak te stimuleren en hun taak te vergemakkelijken.

Het voorontwerp van kaderordonnantie reikt een reeks instrumenten aan om het Brussels beleid van ontwikkelingssamenwerking te voeren en de acties van de verschillende partners te harmoniseren : analysenota's, samenwerkingsakkoorden, oproepen tot projecten, het Netwerk voor internationale solidariteit en een Brussels gewestcomité voor ontwikkelingssamenwerking.

Vermits het hier een voorontwerp van kaderordonnantie betreft, zullen heel wat aspecten van het te voeren beleid moeten worden verduidelijkt in een of meerdere regeringsbesluit(en).

Advies

1. Algemene beschouwingen

De Raad verwelkomt de opstelling van een voorontwerp van kaderordonnantie over deze materie, en meer bepaald de duidelijkheid waarmee de doelstellingen en basisbeginselen van de Brusselse ontwikkelingssamenwerking in dit voorontwerp van ordonnantie worden bepaald.

De Raad betreurt dat de verschillende actoren op het vlak van ontwikkelingssamenwerking en de manier waarop hun deelname aan de Brusselse ontwikkelingssamenwerking zal worden georganiseerd, niet worden vermeld noch uitgewerkt in het voorontwerp van kaderordonnantie. Hij herinnert eraan dat de « klassieke » actoren van de ontwikkelingssamenwerking zijn :

1. De gouvernementele instellingen. Behalve het bestuur en het Ontwikkelingsagentschap, dat deze materie op het federale niveau beheert, omvat deze categorie tevens de gemeenschappen, de gewesten, de provincies en de gemeenten.
2. De internationale instellingen. Deze actoren doen aan ontwikkelingssamenwerking op een multilateraal niveau. Het betreft hier met name de deelname van België aan ontwikkelingssamenwerking via de Europese Commissie of de Verenigde Naties.
3. De actoren van de niet-gouvernementele samenwerking die erkend zijn door de Belgische Staat. Deze categorie verenigt de niet-gouvernementele organisaties (NGO's), de universiteiten (en de wetenschappelijke instellingen), de vakbonden en verschillende verenigingen.
4. Alle initiatieven, die niet in het kader van de definitie van de drie vorige categorieën passen (deze categorie is uiterst divers en omvat talrijke initiatieven van (groeperingen van) privéactoren).

Zo hebben zowel de vakbondsorganisaties als de representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties een traditie van ontwikkelingssamenwerking die is opgenomen in de derde categorie van actoren. **De Raad** stelt zich dan ook vragen bij de reden waarom het concept van niet-gouvernementele organisaties, dat op het federale niveau wordt gebruikt, niet in het voorontwerp van kaderordonnantie is opgenomen.

De nota aan de Regering stelt dat : « De Brusselse ontwikkelingssamenwerking wil naast de traditionele NGO-sector ook de vierde pijler ondersteunen. Dat zijn vakbonden, jeugdorganisaties, scholen of lokale burgerinitiatieven die zich inzetten voor duurzame ontwikkeling, sensibilisering en wereldburgerschap ».

De Raad drukt in dit verband zijn twijfels uit over het belang om deze actoren in deze vierde categorie op te nemen, want deze laatste moet zich volgens hem beperken tot de private initiatieven of « peer-groups »¹.

---

¹ NVDR : Het betreft bijvoorbeeld een Belgische school die een project heeft opgezet met een school in een ontwikkelingsland.

De Raad dringt erop aan dat men zou waken over de coherentie van de verschillende beleidsmaatregelen inzake ontwikkelingssamenwerking. Zo moet men zich ervan vergewissen dat het handels- en internationaal beleid, dat door België worden gevoerd, coherent is met de doelstellingen inzake ontwikkelingssamenwerking. In dezelfde zin, opdat deze laatste doeltreffend zou zijn en zou verzekeren dat er geen hiermee verbonden steunmaatregelen zouden zijn.

De Raad vestigt eveneens de aandacht op het belang van de coherentie van het beleid van ontwikkelingssamenwerking op alle beleidsniveaus. Hij vraagt dat een verband met de Adviesraad inzake beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling zou worden gelegd.

2. Bijzondere beschouwingen

2.1 Artikel 3

De Raad is van oordeel dat de Brusselse ontwikkelingssamenwerking zich eveneens als doel zou kunnen stellen « 1° een sociaal rechtvaardige en ecologisch duurzame economische ontwikkeling, met eerbied voor de mensenrechten (om de leefomstandigheden te verbeteren, enz.) ».

2.2 Artikel 4

De Raad verwelkomt de wil om de inspanningen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op stedelijke gebieden en problematieken te concentreren. Hij voegt hieraan toe dat in het voorontwerp van kaderordonnantie eveneens zou kunnen worden vermeld dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest projecten wil steunen die een band vertonen met de realiteit van de Brusselse diversiteit.

2.3 Artikelen 5, 12 en 15

De Raad is voorstander van de uitwerking van partnerships van lange duur. Dat verzekert immers de duurzame impact van de Brusselse ontwikkelingssamenwerking. Hij stelt in dit verband vast dat partnerships naar een minimumduur van vijf jaren zullen moeten streven. Hij vraagt dat de duur, die in het vooruitzicht van een duurzame ontwikkeling moet worden overwogen, nog langer zou zijn, behalve bij een negatieve evaluatie.

Wat betreft artikel 5 , 8°, verwelkomt **de Raad** het artikel over de autonomie van de Officiële ontwikkelingshulp (ODA). Hij neemt er akte van dat het voorontwerp van kaderordonnantie bepaalt dat de financiële hulpbronnen van elke vorm, die in het kader van de Brusselse ontwikkelingssamenwerking worden verleend, kunnen worden vrijgesteld van elke verplichting om deze te besteden aan goederen of diensten afkomstig uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Hij is van oordeel dat deze vrijstelling zou moeten worden uitgebreid tot de goederen en diensten afkomstig uit België.

2.4 Artikel 7

De Raad vraagt dat de begrotingsdoelstelling om tenminste 0,7% van het Brussels bruto nationaal inkomen aan ontwikkelingssamenwerking te besteden in het voorontwerp van ordonnantie op meer nauwkeurige wijze zou worden aangegeven.

De Raad onderstreept dat het hier - gelet op het Brussels bruto nationaal inkomen - een ambitieuze doelstelling betreft en vraagt dan ook dat deze doelstelling uitdrukkelijk zou worden geformuleerd en gepreciseerd in begrotingstermen.

2.5 Artikel 8

Naar het voorbeeld van wat het voorontwerp van kaderordonnantie voorziet voor de begrotingsinspanningen die moeten worden verricht om zijn doelstellingen in de strijd tegen de klimaatwijzigingen te verwezenlijken, vraagt **de Raad** dat het voorontwerp van kaderordonnantie uitdrukkelijk zou aangeven dat de militaire veiligheidsbudgetten en deze voor het beheer van de migratiestromen in geen geval mogen worden beschouwd als deel uitmakend van het budget voor ontwikkelingssamenwerking.

2.6 Artikel 9, §2

De Raad stelt zich vragen bij de redenen die zouden rechtvaardigen dat men niet aan de criteria van het Comité Ontwikkelingssamenwerking van de OESO moet voldoen en vraagt met aandring dat de woorden « in de mate van het mogelijke » worden geschrapt.

2.7 Artikel 11

De Raad neemt akte van de wil om de Brusselse inspanningen op een beperkt aantal prioritaire landen te concentreren.

De Raad wenst enerzijds dat duidelijk wordt bepaald op welke soort van samenwerking deze lijst van prioritaire landen van toepassing zal zijn.

De Raad stelt zich anderzijds vragen bij de voortzetting van de ondersteuning van lopende projecten in landen die in de toekomst door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest niet als « prioritair » zouden worden beschouwd.

De Raad stelt bovendien voor om bij de bepaling van de lijst van prioritaire landen rekening te houden met de analyse inzake eerbied voor de mensenrechten. Bij de opstelling van deze lijst zou bovendien met de keuzes van de andere gefedereerde entiteiten rekening moeten worden gehouden.

2.8 Artikel 16

De Raad stelt vast dat de nota aan de Regering inzake multilaterale samenwerking de Wereldbank en het Internationaal Muntfonds aanhaalt. Hij doet opmerken dat de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO), een drie-partijenorganisatie, projecten voorstelt en doelstellingen nastreeft die nagenoeg volkomen overeenstemmen met de doelstellingen van de kaderordonnantie (de waardig-werkagenda en doelstelling 8 inzake duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties²) en bijgevolg in het kader van de multilaterale samenwerking eveneens het voorwerp van investeringen zou moeten uitmaken.

2.9 Artikel 18

De Raad vraagt dat de manier waarop de deelname van de actoren, die in de regeringsnota in een 4de pijler zijn gegroepeerd (vakbonden, scholen, lokale burgerinitiatieven of van de privésector, ondernemingen), uitdrukkelijk zou worden uiteengezet in dit voorontwerp van kaderordonnantie. Hij vraagt met name om zich te vergewissen van het bestaan van een toereikend kader om de goede aanwending van de door deze actoren verkregen steun te verzekeren.

---

² Promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all. (<http://www.un.org/sustainabledevelopment/economic-growth/>)

In de mate waarin sommige doelstellingen van de IAO coherent zijn met de doelstellingen bepaald in dit voorontwerp van kaderordonnantie, vindt **de Raad** dat de versterking van het wettelijk kader om de naleving van de normen van de IAO door de privéactoren, die actief zijn in ontwikkelingslanden, te verzekeren reeds een vorm van ontwikkelingssamenwerking zou zijn.

2.10 Artikelen 23 en 24

De Raad is van oordeel dat de gemeentelijke Brusselse ontwikkelingssamenwerking van meer ambitie zou kunnen getuigen. Zo stelt hij voor dat de Brusselse gemeenten rechtstreeks zouden kunnen deelnemen aan het beleid inzake ontwikkelingssamenwerking. Hij dringt nogmaals aan op noodzakelijke coherentie van alle beleidsniveaus, en niet enkel binnen Brussel.

2.11 Artikelen 25 en 26

De Raad verwelkomt het feit dat het voorontwerp van kaderordonnantie de mogelijkheid voorziet om sensibiliseringsacties te voeren die het maatschappelijk draagvlak voor de Brusselse ontwikkelingssamenwerking moeten verbreden en die initiatieven ondersteunen die een solidair wereldburgerschap ingang doen vinden en versterken. Hij meent dat de educatie in wereld- en solidair burgerschap belangrijk is en een van de specifieke kenmerken van het Brussels Hoofdstedelijk gewest in termen van samenwerking zou kunnen zijn, of beter worden ondersteund.

2.12 Artikel 27

De Raad deelt de wil om de politieke cohesie van de Brusselse ontwikkelingssamenwerking te verzekeren door de oprichting van een Brussels gewestcomité voor ontwikkelingssamenwerking.

De Raad stelt zich vragen bij de samenstelling van dit comité en vraagt dat deze op meer nauwkeurige wijze in het voorontwerp van kaderordonnantie zou worden bepaald. Hij stelt zich met name vragen bij de deelname - of niet - van de gemeenten die actief zijn in het kader van de gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking.

De Raad onderstreept evenwel het belang dat de werking rekening zou houden met de adviezen uitgebracht door de Adviesraad inzake beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling. Hij meent dat het interessant zou zijn dat de beslissingen inzake samenwerking van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zouden worden gemotiveerd op basis van de adviezen van deze Raad.

De Raad wijst op het feit dat dit comité van redelijke omvang moet zijn om op doeltreffende wijze te kunnen werken maar erover moet waken dat het alle tendensen vertegenwoordigt en zich ervan moet vergewissen dat het van alle expertise, die in België aanwezig is, gebruik kan maken.

Om het operationeel karakter en de representativiteit van dit gewestcomité te verzekeren, stelt **de Raad** voor om de twee federaties te raadplegen die het geheel van de geaccrediteerde NGO's verenigen : de Vlaamse federatie van NGO's voor ontwikkelingssamenwerking en de *Fédération des ONG de coopération au développement (ACODEV)*, evenals de koepels CNCD-11.11.11 (Frans- en Duitstalig) en 11.11.11 (Nederlandstalig).

Men wil dit comité voor de niet-gouvernementele organisaties openstellen « die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gevestigd zijn ». Welnu, **de Raad** doet opmerken dat op het grondgebied van het Gewest tal van maatschappelijke zetels van nationale en internationale NGO gevestigd zijn.

Wat meer in het bijzonder de gedecentraliseerde samenwerking betreft, wijst **de Raad** erop dat HYDROBRU inzake internationale samenwerking over ervaring beschikt met projecten voor waterbeheer in steden / landen in ontwikkeling, dit sedert een gedeelte van de ontvangsten van de watertarifiering aan internationale solidariteitsdoelstellingen moet worden besteed. Hij stelt dan ook aan de Regering voor om HYDROBRU op het gepaste ogenblik bij dit comité te betrekken.

*
*   *
*